

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/74/2012
Identifikačné číslo spisu:	6011201203
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6011201203.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľa: T. B. I., bytom E. I. C. XX, K. K., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia o výške starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 20 Sd 287/2011-48 zo dňa 21. augusta 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 20 Sd 287/2011-48 zo dňa 21. augusta 2012 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie odporkyne č. 491 023 3530 zo dňa 11.11.2011 v spojitosti so zmenovým rozhodnutím odporkyne rovnakého čísla zo dňa 29.6.2012, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnom poistení) priznala od 23.10.2011 starobný dôchodok v sume 335,90 EUR a podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 344/2011 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky mu zvýšila od 1.januára 2012 starobný dôchodok na sumu 347 EUR mesačne.

K námietke navrhovateľa, že za rok 2009 mu bolo započítaných 365 dní namiesto 25 dní krajský súd uviedol, že navrhovateľ získal osobný vymeriavací základ za tento rok vo výške 238,50 EUR počas 25 dní a tento bol daný do pomeru so všeobecným vymeriavacím základom na celý kalendárny rok a nielen za pomernú časť.

Námietku týkajúcu sa započítania obdobia PN-ky v roku 2004 a následne v roku 2009 ako náhradnej

doby vyhodnotil krajský súd ako právne neopodstatnenú. Uviedol, že navrhovateľ má v roku 2004 započítaných celých 366 dní obdobia dôchodkového poistenia z titulu samostatne zárobkovo činnnej osoby a aj v roku 2009 má započítaných celých 365 dní obdobia dôchodkového poistenia z titulu samostatne zárobkovo činnnej osoby. Náhradné doby bolo možné získať do 31. decembra 2003, teda za účinnosti zákona č. 100/1988 Zb.

Ďalšia námietka navrhovateľa ohľadne výšky priemerného osobného mzdového bodu bola odporkyňou akceptovaná a tá zmenovým rozhodnutím upravila priemerný mzdový bod na hodnotu 0,7324, teda hodnotu, ktorú mal navrhovateľ aj pri výpočte invalidného dôchodku.

Požiadavke navrhovateľa, aby boli z rozhodujúceho obdobia vylúčené roky 2004, 2008 a 2009 a aby bol starobný dôchodok vypočítaný z iných rokov, nie je možné ani podľa názoru krajského súdu vyhovieť a to vzhľadom na to, že rozhodujúce obdobie na určenie priemerného osobného mzdového bodu navrhovateľa bolo určené v súlade s § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení ako kalendárne roky 1984 až 2010. Z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety zákona o sociálnom poistení, alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto trvali celý kalendárny rok. Aj v týchto rokoch bolo možné určiť osobný mzdový bod, a preto sú aj tieto roky súčasťou rozhodujúceho obdobia. Tvrdenie navrhovateľa, že v týchto rokoch z dôvodu práceneschopnosti neplatil poistné nie je pravdivé, keďže ani v jednom z uvedených rokov práceneschopnosť netrvala celý kalendárny rok.

Krajský súd preto dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie v spojitosti zo zmenovým rozhodnutím je vecne správne a v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

V závere krajský súd uviedol, že neprihliadol na námietku zaujatosti vznesenú navrhovateľom po vyhlásení rozsudku, a to s odkazom na § 15a ods. 5 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie v ktorom uviedol, že trvá na vylúčení sudkyne pre zaujatosť, pretože tá neodročila pojednávanie aj keď on o to žiadal. Výniesla rozsudok bez toho, aby účastníkov oboznámila s ukončením podávania dôkazov v zmysle OSP. Uviedol, že namietal, či pri výpočte mzdových bodov v rokoch, v ktorých bol práceneschopný jeho zárobok mal byť braný k priemerným zárobkom po celý rok, alebo alikvotne k pomernej časti roka keď bol práceneschopný a dosahoval príjem. Alternatívne navrhoval, aby sporné roky boli z výpočtu jeho priemerného mzdového bodu vypustené. Keďže napadnuté rozhodnutie bolo zmenené, krajský súd ho mal zrušiť a tým bol v konaní úspešný a patrí mu náhrada trov konania, ako i úroky z doplatku rozdielu novovypočítaného a starého dôchodku. Na záver poznamenal, že hospitalizáciu v FNŠP Banská Bystrica pre náhlu cievnu mozgovú príhodu v roku 2008 nemá vykázanú ako PN. Žiadal preto rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na nové konanie.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že jeho dôvody nepovažuje za opodstatnené. Má za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. K námietke týkajúcej sa určenia osobného mzdového bodu v rokoch 2004, 2008 a 2009 uviedla, že v zmysle platnej právnej úpravy nie je možné uvedené roky vylúčiť z rozhodujúceho obdobia na určenie priemerného osobného mzdového bodu, ani nie je možné brať do úvahy len alikvotnú časť všeobecného vymeriavacieho základu v príslušnom kalendárnom roku na účely určenia osobného mzdového bodu. K námietke, že krajský súd mal napadnuté rozhodnutie zrušiť poukázala odporkyňa na názor vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7S/119/2010, a to, že ak správny orgán v rámci autoremedúry vydá vo veci zmenové rozhodnutie, ktoré nahradí pôvodne preskúmané rozhodnutie, stáva sa toto zmenové rozhodnutie predmetom súdneho preskúmania bez toho, aby bol navrhovateľ povinný podávať osobitný návrh na jeho preskúmanie súdom, lebo toto sa stalo automaticky predmetom konania na súde. Preto krajský súd konal správne, ak preskúmal aj zmenové rozhodnutie. K námietke týkajúcej sa roku 2008, kedy podľa jeho názoru nemá vykázanú

práceschopnosť, odporkyňa uviedla, že práceschopnosť ako taká sama o sebe nikdy nebola náhradnou dobou. Navrhovateľ má celý rok 2008 zhodnotený ako obdobie dôchodkového poistenia z titulu výkonu samostatne zárobkovej činnosti. Navrhovala, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 22. januára 2013 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon v odsekoch 4 až 8, § 65a a 274 neustanovuje inak.

Podľa § 60 ods. 9 zákona o sociálnom poistení rok dôchodkového poistenia je 365 dní dôchodkového poistenia.

Podľa § 66 ods. 1 zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety, alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok.

Podľa § 11 ods. 2 zákona o sociálnom poistení všeobecný vymeriavací základ v poslednom kalendárnom roku rozhodujúceho obdobia uvedeného v § 63 sa rovná všeobecnému vymeriavaciemu základu za predposledný kalendárny rok rozhodujúceho obdobia.

Podľa § 293o ods. 4 zákona o sociálnom poistení ak poškodenému bola v období od 1. januára 2004 do 31. júla 2006 priznaná úrazová renta podľa § 88 a po 31. júli 2006 dovŕši dôchodkový vek alebo je mu priznaný predčasný starobný dôchodok, je vymeriavací základ na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku za rok 2004 aj 1,25-násobok úhrnu vyplatených súm úrazovej renty v roku 2004, za rok 2005 aj 1,25-násobok úhrnu vyplatených súm úrazovej renty v roku 2005 a za obdobie od 1. januára 2006 do 31. júla 2006 aj 1,25-násobok úhrnu vyplatených súm úrazovej renty v tomto období.

Podľa § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení za náhradnú dobu, dobu štúdia a dobu výkonu civilnej služby, ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania získané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktoré trvali celý kalendárny rok, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky. Ak sa kryjú tieto doby navzájom, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky len raz. Ak tieto doby trvali len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb. Pomerná časť osobného mzdového bodu je podiel osobného mzdového bodu patriaceho za tieto doby, ktoré trvali celý kalendárny rok, a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom sa tieto doby získali. Pomerná časť osobného mzdového bodu sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 62 ods. 2 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia podľa § 60 ods. 4, ktoré trvalo celý kalendárny rok, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3. Ak toto obdobie trvalo len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní tohto obdobia. Pomerná časť osobného mzdového bodu je podiel osobného mzdového bodu vo výške 0,3 a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom bolo získané obdobie dôchodkového poistenia podľa § 60 ods. 4, a zaokrúhľuje sa na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o sociálnom poistení priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Priemerný osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Na účely určenia obdobia dôchodkového poistenia sa získané dni dôchodkového poistenia prepočítavajú na roky, ak tento zákon neustanovuje inak. Obdobie dôchodkového poistenia sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 63 ods. 4 zákona o sociálnom poistení K priemernému osobnému mzdovému bodu v hodnote nižšej ako 1,0 sa pripočíta z rozdielu medzi hodnotou 1,0 a priemerným osobným mzdovým bodom určeným podľa odseku 1 v roku a) 2013 17%, b) 2014 18%, c) 2015 19%, d) 2016 20%, e) 2017 21%, f) 2018 a nasledujúcich rokoch 22%.

Podľa § 79a zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku.

Z administratívneho spisu odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľ požiadal o starobný dôchodok žiadosťou zo dňa 24.10.2011. Napadnutým rozhodnutím č. 491 023 3530 zo dňa 11.11.2011 bol navrhovateľovi podľa § 65 a § 82 zákona o sociálnom poistení priznaný starobný dôchodok v sume 329,90 EUR mesačne, a to ako súčin priemerného osobného mzdového bodu (0,7192), obdobia rokov dôchodkového poistenia (47,0357) a aktuálnej dôchodkovej hodnoty (9,5756).

Zo spisu krajského spisu vyplýva, že následne, vzhľadom na námietku vznesenú navrhovateľom počas konania ohľadom výšky priemerného osobného mzdového bodu, vydala odporkyňa dňa 29. júna 2012 zmenové rozhodnutie, ktorým podľa § 65 a § 82 zákona o sociálnom poistení priznala starobný dôchodok v sume 335,90 EUR a od 1. januára 2012 zvýšila starobný dôchodok na sumu 347 EUR. Hodnota priemerného osobného mzdového bodu bola 0,7192, odporkyňa však s poukazom na § 79a zákona o sociálnom poistení použila pri výpočte starobného dôchodku priemerný osobný mzdový bod 0,7324, z ktorého bol vypočítaný navrhovateľov invalidný dôchodok, pretože tento bol vyšší.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporkyňa vychádzala, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, napadnuté rozhodnutie odporkyne v spojitosti so zmenovým rozhodnutím je vecne správne a je v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi rozsudku krajského súdu, ktorý po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne postupom podľa § 250l a nasl. OSP dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je vecne správne a zákonné. Krajský súd nepochybil, ak na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľa nevyhovel. Navrhovateľ nepredložil v odvolacom konaní dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval. Prvostupňový súd sa podľa názoru odvolacieho súdu vyjadril ku všetkým námietkam obsiahnutým v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne dostatočne, odvolací súd sa stotožňuje a súhlasí s odôvodnením obsiahnutom v rozsudku prvostupňového súdu a v podrobnostiach na neho odkazuje.

Pokiaľ ide o námietku zaujatosti vznesenú navrhovateľom po vyhlásení rozsudku, odvolací súd súhlasí s

názorom krajského súdu, že ide o prípad uvedený v § 14 ods. 3 OSP (Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.) a v súlade s §15a ods. 5 OPS sa na takúto námietku zaujatosti neprihliada a vec sa nadriadenému súdu ani nepredkladá. Vzhľadom na to, že dôvodom vznesenej námietky je postup sudkyne v konaní, odvolací súd v zmysle citovaného ustanovenia o samotnej námietke zaujatosti nerozhodoval, v rámci svojej pozície odvolacieho súdu však posudzoval navrhovateľom uvádzaný dôvod (nevyhovenie žiadosti o odročenie pojednávania) z hľadiska prípadného rozporu so zákonom samotného postupu súdu resp. v rámci neho vydaného rozhodnutia. V tomto smere sa však pochybenie súdu nepreukázalo, keďže zo zápisnice o pojednávaní z 21. augusta 2012 vyplývajúci obsah oboznámeného spisu je zrejmé, že pre svoje rozhodnutie mal súd prvého stupňa dostatočne zistený skutkový stav, preto konajúca sudkyňa, ktorá v zmysle ust. 118 ods. 3 OSP určuje ďalší priebeh pojednávania, nebola povinná takejto žiadosti navrhovateľa o odročenie pojednávania vyhovieť.

V súvislosti s námietkou navrhovateľa vytykajúcou konajúcej sudkyňi, že „vyniesla“ rozsudok bez toho, aby účastníkov oboznámila s ukončením podávania dôkazov, odvolací súd pripomína, že postup súdu v preskúmvacom konaní (ktorého osobitným druhom je i rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa 3. hlavy V. časti OSP) je upravený špeciálnymi ustanoveniami podľa V. časti OSP (Správne súdnictvo), v ktorom sa dokazovanie vykonáva len výnimočne (pokiaľ je to nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia - § 250q ods. 1 OSP, inak sa vychádza zo skutkového stavu zisteného správnym orgánom) a aj ustanovenia I.,II. a IV. časti OSP (typické pre sporové konanie) sa použijú len primerane (§ 246c ods. 1 OSP). V danom prípade súd dokazovanie nevykonával (sumarizovanie obsahu spisu pred vyhlásením rozhodnutia tento pojem nespĺňa), preto dôvod na oznámenie „ukončenia podávania dôkazov“ nebol a odvolací z toho dôvodu na uvedenú námietku neprihliadol.

Pokiaľ ide o výpočet starobného dôchodku navrhovateľa, odvolací súd je toho názoru, že odporkyňa postupovala pri jeho výpočte vo svojom zmenovom rozhodnutí správne a v súlade s právnymi predpismi, keď starobný dôchodok vypočítala ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia rokov dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty, pričom ako sumu osobného mzdového bodu použila vzhľadom na ust. § 79a zákona o sociálnom poistení vyššiu sumu, a to takú z ktorej bol navrhovateľovi vypočítaný invalidný dôchodok.

Krajský súd nemohol napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušiť, nakoľko bolo zmenené autoremedúrou samotnou odporkyňou, ktorá vydala nové rozhodnutie a z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že v takomto prípade navrhovateľ nemusí podať opravný prostriedok aj proti tomuto novému rozhodnutiu, ale toto sa automaticky stáva predmetom súdneho prieskumu. Krajský súd preto správne pôvodné rozhodnutie v spojení so zmenovým rozhodnutím potvrdil.

K námietke týkajúcej sa nepriznania mu trov konania, odvolací súd poukazuje na to, že navrhovateľ nebol v konaní pred krajským súdom plne úspešný, preto mu súd právo na náhradu trov, ktorých prípadnú existenciu však ani nepreukazoval a ani neuplatnil, dôvodne nepriznal.

Odvolacie námietky navrhovateľa preto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd rozhodnutie odporkyne potvrdil. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol krajský súd vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.